

8. SINIF

İNTRO

MOZAIK MOBİL UYGULAMA
İÇİN KAREKODU OKUTUNUZ.

VIDEO ÇÖZÜM İÇİN
KAREKODU OKUTUNUZ.

TÜRKÇE

Defter Kitap

BİLHAN UĞURLU

HARUN GÜNDOĞDU

PINAR KISACIK

AHMET KOÇ

AYŞEGÜL ÖZTÜRK

ADNAN ŞAHİN

KADİR UZUN

EMRAH TURGUT

İBRAHİM ÇELİK

ALİ ATASEVER

BURAK KESKİN

FATMA CANSEL SUNGUR

ABDULKADİR UÇKAN

ABDULHAMİT EMEKLİ

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

EDA ERDOĞAN
KAZIM EMEKLİ

EDİTÖR

RAMAZAN ATAK

GRAFİK TASARIM
DİZGİ

BİLHAN UĞURLU
HARUN GÜNDOĞDU
AHMET KOÇ
ALİ ATASEVER

YAZAR

BASIM YERİ

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978-625-7870-18-4

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme, gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve fenomen kadromuzla “İntro Defter Kitap” serimizi hazırlarken bilgiyi öğrenme, öğrendiğini kavrama ve kavradığını uygulama işleyişini merkezine alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen kazanımlara uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik İntro Defter Kitap Serimizde,

Öğrenme Alanı; ilgili kazanım detaylı konu anlatımı

Etkinlik; ilgili kazanımın etkinlik uygulamaları

Kazanım Testi; ilgili kazanımın temel düzeydeki testi

Konu Kavrama Testi; ilgili konunun kavrama düzeyindeki testi

Yazılıya Hazırlık; 2 dönemdeki 4 yazılıya hazırlık çalışmaları

Ünite Değerlendirme Testi; ilgili ünitenin LGS soru sayısı aynı olacak şekilde değerlendirmesi

Bölemleri yer almaktadır. Bu bölümleri belirttiği gibi hiyerarşik bir düzende ele alarak sizde kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini amaçladık.

Kitabımıza katkılarından dolayı Güler ONAT, Barış ÜNLÜ, İrfan ASLAN ve Mustafa YILMAZ'a ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak

Abdulhamit EMEKLİ
Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

☞ SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri.....	9
Kazanım Testi - 1.....	14
Sözcükler Arası Anlam İlişkileri - 1.....	16
Kazanım Testi - 2.....	22
Sözcükler Arası Anlam İlişkileri - 2.....	24
Kazanım Testi - 3.....	29
Söz Öbekleri.....	31
Kazanım Testi - 4.....	37
Söz Sanatları.....	39
Kazanım Testi - 5.....	44
Konu Kavrama Testi (Sözcükte Anlam).....	46
Atasözleri.....	48
Kazanım Testi - 1.....	51
Deyimler.....	53
Kazanım Testi - 2.....	56
Konu Kavrama Testi (Atasözleri ve Deyimler).....	58
I. Dönem I. Yazılı Sınavı.....	60
Yazma Etkinliği.....	62
Değerlendirme Testi.....	63

2. BÖLÜM

☞ CÜMLEDE ANLAM

Anlatımına Göre Cümleler.....	71
Kazanım Testi - 1.....	75
Cümlede Anlam İlişkileri.....	77
Kazanım Testi - 2.....	83
Cümlede Kavramlar.....	85
Kazanım Testi - 3.....	89
Cümlede Duygular.....	91
Kazanım Testi - 4.....	95
Cümle Yorumlama.....	97
Kazanım Testi - 5.....	101
Konu Kavrama Testi (Cümlede Anlam).....	103
I. Dönem II. Yazılı Sınavı.....	105
Yazma Etkinliği.....	107
Değerlendirme Testi.....	108

3. BÖLÜM

☞ PARAGRAFTA ANLAM

Konu - Başlık - Anahtar Sözcük.....	115
Kazanım Testi - 1.....	119
Ana Düşünce - Şiirde Duygu - Yardımcı Düşünce.....	121
Kazanım Testi - 2.....	125
Metinde Soru - Cevap, Metin Tamamlama.....	127
Kazanım Testi - 3.....	131
Parça Bölme, Oluşturma; Akışı Bozan Cümle, Paragrafın Bölümleri.....	133
Kazanım Testi - 4.....	138
Anlatım Teknikleri.....	140
Kazanım Testi - 5.....	145
Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	147
Kazanım Testi - 6.....	152
Hikâye Unsurları, Metinde Karakter.....	154
Kazanım Testi - 7.....	158
Anlatım Nitelikleri - Anlatıcı Türleri - Dil ve Anlatım.....	160
Kazanım Testi - 8.....	165
Konu Kavrama Testi (Paragrafta Anlam).....	167
Değerlendirme Testi.....	169

4. BÖLÜM

☞ GÖRSEL YORUMLAMA VE SÖZEL MANTIK

Görsel Okuma / Yorumlama.....	177
Kazanım Testi - 1.....	195
Kazanım Testi - 2.....	198
Sözel Mantık.....	201
Kazanım Testi - 3.....	206
Konu Kavrama Testi.....	210
Değerlendirme Testi.....	217

5. BÖLÜM

☞ DİL BİLGİSİ

İsim Fiil, Sıfat Fiil	227
Kazanım Testi - 1	235
Zarf Fiil	237
Kazanım Testi - 2	243
Konu Kavrama Testi	245
Temel Öğeler.....	247
Kazanım Testi - 1	255
Yardımcı Öğeler.....	257
Kazanım Testi - 2	267
Konu Kavrama Testi	269
Fiilde Çatı.....	271
Kazanım Testi	279
Konu Kavrama Testi	281
Yüklemine Yerine Göre - Yüklemine Türüne Göre Cümleler	283
Kazanım Testi - 1	289
Anlamına Göre - Yapısına Göre Cümleler.....	291
Kazanım Testi - 2	301
Konu Kavrama Testi (Anlatım Bozukluğu)	303
Anlatım Bozuklukları	305
Kazanım Testi	311
Konu Kavrama Testi (Anlatım Bozukluğu)	313
II. Dönem I. Yazılı Sınavı.....	315
Yazma Etkinliği	317
Değerlendirme Testi	318

6. BÖLÜM

☞ YAZIM KURALLARI - NOKTALAMA İŞARETLERİ - METİN TÜRÜ

YAZIM KURALLARI	
Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler - Sayıların Yazımı	325
Kazanım Testi - 1	332
Diğer Yazım Kuralları	334
Kazanım Testi - 2	342
Konu Kavrama Testi (Yazım Kuralları)	344
Nokta - Virgül.....	346
Kazanım Testi - 1	351
Diğer Noktalama İşaretleri	353
Kazanım Testi - 2	360
Konu Kavrama Testi (Noktalama İşaretleri)	362
Olay Yazıları	364
Kazanım Testi - 1	368
Düşünce Yazıları	370
Kazanım Testi - 2	377
Konu Kavrama Testi	379
II. Dönem II. Yazılı Sınavı (Metin Türleri).....	381
Yazma Etkinliği	383
Değerlendirme Testi	384
Cevap Anahtarları.....	389

DEFTERİMİ TANIYORUM

ÖĞRENME ALANI

İlgili kazanımın detaylı bir şekilde konu anlatımı yer almaktadır.

ETKİNLİK

İlgili kazanıma ait bol sayıda ve çeşitlikte etkinlikler yer almaktadır.

1

KAZANIM TESTİ

İlgili kazanıma ait temel düzeyde soruların yer aldığı, kazanımın pekiştirilmesinin amaçlandığı bölümdür.

YAZILIYA HAZIRLIK

Yıllık Plana göre yazılı tarihlerinin olduğu konuları kapsayacak şekilde hazırlanan çalışmalardır.

1

KONU KAVRAMA TESTİ

İlgili konuya ait kazanımların kavrama düzeyindeki sorularla öğrenilip öğrenilmediğinin test edildiği bölümdür.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

İlgili bölümün LGS soru sayısı aynı olacak şekilde hazırlanan ve ünitenin değerlendirilmesinin yer aldığı bölümdür.

A B C...

SÖZCÜKTE ANLAM

BÖLÜM

1

SÖZCÜKTE ANLAM

- 8.2.5. : Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.
- 8.3.5. : Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
- 8.3.7. : Metindeki söz sanatlarını tespit eder.
- 8.3.10. : Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER

- 8.3.6. : Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

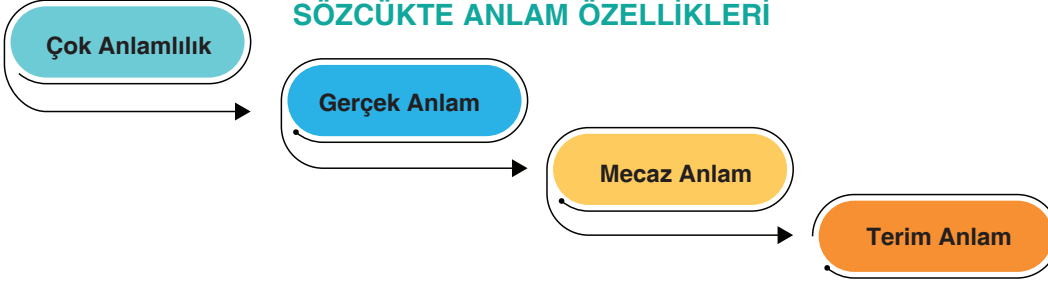
8.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

8.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

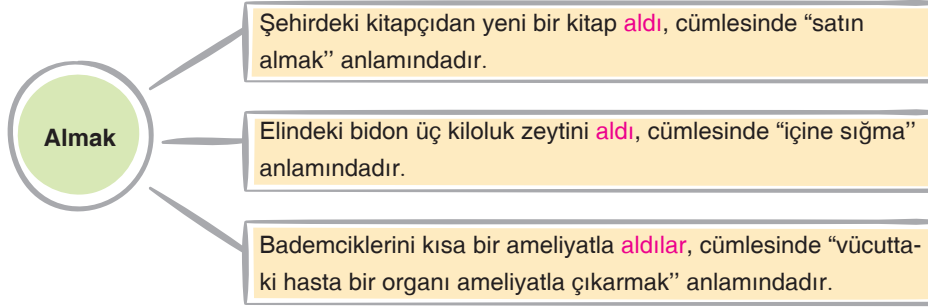
SÖZCÜKTE ANLAM

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

ÇOK ANLAMLILIK

Dilin anlamlı en küçük parçasına sözcük denir. Sözcükler, dilimizdeki kavramları ve nesnelere karşılırlar. Sözcükler, bir anlamı karşılarken anlam genişlemesine uğrayarak zamanla ilk anlamının dışında yeni anlamlar kazanır. Birden fazla anlamı olan bu sözcüklere **çok anlamlı sözcükler** denir.

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki cümlelerde geçen "ayak" sözcükleriyle anlamlarını eşleştiriniz.

1. Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü

Sandalyenin **ayağının** kırık olduğundan habersizdi.

2. Vücudun belden aşağı bölümü

Spor yaparken **ayağını** burkmuş.

3. Birtakım şeylerin yerden yüksekçe durmasını sağlayan dayak, destek veya bunlardan her biri

Ayağına pantolonunu giyer giymez dışarı çıktı.

NOTLARIM

BİLGİ KUTUSU

“Sözlük anlamı”, “ilk anlam” ya da “temel anlam” ifadeleri gerçek anlam yerine kullanılabilir.

Bir sözcük, hem gerçek hem mecaz hem de terim anlamda kullanılabilir. Bu anlamlar o sözcüğün “çok anlamlı” olduğunu gösterir.

Gerçek Anlam

Safiye, sürekli evdeki **perdeleri** yıkıyordu.

Mecaz Anlam

Bilmediği bir şeyi duyunca gözlerindeki **perde** kalkıverdi.

Terim Anlam

Oyunun ikinci **perdesi** de oldukça beğenildi.

GERÇEK ANLAM

Bir sözcüğün söylendiğinde akla gelen ilk anlamına **gerçek anlam** denir.

Bir sözcüğün birden çok gerçek anlamı olabilir.

- Torbalardan **ağır** olanı babası, **hafif** olanı annesi aldı.
Gerçek anlam **Gerçek anlam**
- Türkçe sınavına çalışmak için onu evlerine **çağır**mıştı.
Gerçek anlam
- Yanında **getirdiği** yemeklerin **kokusu** arabanın içine yayılmıştı.
Gerçek anlam **Gerçek anlam**

MECAZ ANLAM

Bir sözcüğün gerçek anlamını yitirerek kazandığı yeni anlama **mecaz anlam** denir.

- Yaşananlara bu **açıdan** bakarak sorunları çözemezsiniz.
Mecaz anlam
- Konuklarıyla geçirdiği her an onlara **sıcaklığını** hissettirdi.
Mecaz anlam
- Oynadığımız futbol ile rakibi sahadan **silmeyi** başarmıştık.
Mecaz anlam

NOTLARIM

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki sözcükleri hem gerçek anlamda hem de mecaz anlamda cümle içinde kullanınız.

Ağız

Gerçek

Mecaz

Göz

Gerçek

Mecaz

Soğuk

Gerçek

Mecaz

Derin

Gerçek

Mecaz

TERİM ANLAM

Bir bilim, sanat, meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir anlamı olan sözcüklere **terim anlamlı sözcükler** denir.

PENALTI

Duyduğumuz an aklımıza "ceza atışı" anlamını getirdiğimiz bu sözcük, bir futbol terimidir.

TERİM ANLAM

- Sıfat, fiil, yüklem...
- Nota, es, sol anahtarı...
- Kroki, tuval, palet...
- Skeç, perde, sufle...
- Kare, açı, üslü sayı...
- Beraat, dava, hüküm...

AİT OLDUĞU DAL

- Dil Bilgisi
- Müzik
- Resim
- Tiyatro
- Matematik
- Hukuk

- Köşe vuruşundan gelen topa yükselmek isteyen oyuncuya **faul** yapıldı.

Terim anlam

Terim anlam

- Edebiyat dersinde bu hafta **ulama** konusunu öğrendik.

Terim anlam

UNUTMAYALIM

Bilim, sanat, meslek dallarının adları terim anlam değildir.

ETKİNLİK

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan “okumak” sözcüğü ile anlamlarını eşleştiriniz.

- 1 Yaşadıklarının onu nasıl etkilediği yüzünden okunuyor.
- 2 Onun okuması için tüm eş dost seferber olmuştu.
- 3 Dergide beğenilen projeleri okurken kendi projesinden de söz edildiğini fark etti.
- 4 Bulmaca Kulesi’ndeki çocuklar haritada gizlenen şifreyi okumayı başardı.
- 5 Öğretmenin onun için yazdığı karne görüşünü okuyup okuyup gülüyordu.

- A Bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek
- B Bir şeyin anlamını çözmek
- C Yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek
- Ç Bazı belirtilerle bir anlamı, gizli bir duyguyu anlamak, kavramak
- D Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek

1.

2.

3.

4.

5.

ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki cümlelerde altı çizilmiş sözcüklerin gerçek anlamı mı, mecaz anlamı mı olduklarını karşılıklarına yazınız.

- 1 Müziğe olan düşkünlüğü sayesinde birçok aleti çalmaya başladı.
- 2 Bahçelerinde açan ilk çiçeği öğretmenine vermek için kopardı.
- 3 Kardeşlerden en küçüğü, herkesten daha cesur bir çocuktur.
- 4 Sanata ve spora ilgi gösteren parlak bir nesil yetiştiriyoruz.
- 5 Olgunlaşmadan topladığı erikler, ekşiliğinden yenmiyordu.
- 6 Yetenekli sporcularımız ilgisizlik sebebiyle harcanıyor.
- 7 Yıllarca onun bunun sırtından geçinmeyi başardı.
- 8 Başına darbe almamak için son anda hamle yaptı.
- 9 Çevrendekileri karalayarak bir yere varamayacağını anlamalısın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK - 3

Aşağıdaki cümlede yer alan terim anlamlı sözcüklerin altını çiziniz ve hangi alana ait olduğunu yazınız.

1. Son dakikada attığı üçlük ile takımının kazanmasını sağladı.
.....
2. İlk perde bitince dışarıya çıkıp hava aldılar.
.....
3. TÜİK'in verdiği bilgilere baktığımızda enflasyonun arttığını görüyoruz.
.....
4. Stetoskoplar kullanılırken hasta, derin nefesler alıp vermelidir.
.....
5. Yunus Emre, şiirlerinde didaktik öğelere sıkça yer vermiştir.
.....

ETKİNLİK - 4

Aşağıdaki cümlede yer alan mecaz anlamlı ifadeleri bulup boşluğa yazınız.

1. Çocuğa söylediği sözler çok ağır gelmiş olmalı.
2. Artık bu tip sözlerle hepimizin karnı tok.
3. Bu kadar sıcak bir karşılamayı beklemiyordum.
4. Sınavda hata çok yapınca babam bizi fırçaladı.
5. Durup dururken çocuğun kalbini neden kırdın?
6. Ağır hareket edince teknik direktör kızdı.
7. Bu çocuk daha pişmemiş, fazla güvenmeyin.
8. Dayım gerçekten çok ince bir insandır.
9. Bir saattir boş konuştuğunun farkında mısın?
10. İnsanların üstünden geçinmeyi bırak artık.

8.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

8.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Seninle her gün bulduğumuz o parkı, dün gibi hatırlıyorum.
 B) Zamanın ötesinde, başarılı bir eser yazmıştı genç şair.
 C) Ona öğretilenleri sindirmiş ve bir bir uygulamıştı.
 D) Yine o eski konulardan bahsedip hepimize sırayla bakmıştı.

2. • Az ileride birkaç genç, ayaküstü sohbet ediyordu.
 • Yangın, ormandaki genç ağaçlara da hayli zarar verdi.
 • Emekli olup bu köye yerleşmesi, genç kalmasını sağ-lamış.
 • Konunun uzmanı, gençlerle bir sohbet gecesi düzen-liyor.
 • Genç Türkiye, bu savaş ortamından olabildiğince ka-çınmıştı.

Bu cümlelerde "genç" sözcüğü kaç farklı anlamda kul-lanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

3. Aşağıdakilerin hangisinde terim anlamlı bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Elimizde yeşeren umutlarımızla alacakaranlıkta yola çıkmıştık.
 B) Yapılacak araştırmalarla fay hatları derinlemesine in-celenecek.
 C) Sonunu düşünmeden giriştiğimiz bu uğraş, hepimizi yordu.
 D) İp üzerinde dengesini sağlamak için eline bir sırık al-mıştı.

4. "Çiğ" sözcüğü hangisinde gerçek anlamının dışında kullanılmıştır?

- A) Bu çiğ hareketleriyle asla bizim aramızda yeri olamaz-dı.
 B) Patlamayla ortalığı çiğ bir ışık aydınlatmıştı.
 C) Önümüze koyduğu etler, yenmeyecek kadar çiğdi.
 D) Kahvaltısının vazgeçilmezleri, çiğ domates ve birkaç zeytindi.

5. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük verilen an-lamıyla uyuşmamaktadır?

Cümle	Anlam
A) <u>Kor</u> yanaklarına gözyaşları düşüyordu bir bir.	İyice yanarak ateş durumuna gelmiş.
B) Henüz yirmisinde, <u>atik</u> , zıpkın gibi delikanlıydı.	Çabuk davranan, çevik.
C) Elli milyon dolar değerinde <u>külçe</u> altın çalmışlar.	Eritilip kalıba dökül-müş olan.
D) Bu <u>zaferden</u> sonra kendisine "mareşal" unvanı verildi.	Savaşta kazanılan başarı.

6. Geldiğimizi ---- söylemeden şehrin ---- sokaklarında dola-şıp ---- birer birer ---- yaşadık.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) herkese – sessiz – umutlarımızı – yine
 B) kimseye – ıssız – anılarımızı – tekrar
 C) hiçbirini – gürültülü – hayallerimizi – sorarak
 D) hepsine – amansız – akrabalarımızı – ziyaret edip

7. Aşağıdakilerden hangisinde mecaz anlamlı bir sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) En zor anımızda, umutlarımızı yeşerten konuşmalar yapardı.
- B) Bu oyunda yanan çocuk, hemen ebe olmak zorundadır.
- C) Bir ağaç, ilk meyvesini elli yıl sonra verebiliyormuş.
- D) Tek isteği, hayatta her anlamda kendine yeten birisi olmaktı.

8. “Deneme” kelimesi aşağıdakilerden hangisinde terim olarak kullanılmıştır?

- A) Edebiyatımızda denemeye yeterince önem verilmiyor nedense.
- B) Model uçağın henüz deneme aşamasında olduğu kaydedildi.
- C) Yeni öğretmenimiz bizi deneme adına farklı sorular soruyordu.
- D) Öğrendiği hemen her konuda kendini denemeye gayret gösterir.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüklerin tümü gerçek anlamlıdır?

- A) Askerliğini Ankara’da yapan Erkan eniştem anılarını anlatıyor.
- B) Taze fikirleriyle her zaman diğerlerinden farklı olduğunu gösterir.
- C) Öğrenciler sınav yaklaştıkça kara kara düşünüyordu.
- D) Yaptığımız işin kaymağını yine onun gibiler yiyecek anlaşılan.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) Davanın sonucunun açıklanması için herkes ayağa kalkmıştı.
- B) Yarışmayla belirlenen üç kişi, ıssız bir yere bırakılacakmış.
- C) Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımadadır.
- D) Gelişen ani atakta yan hakem, ofsayt bayrağını kaldırdı.

11. “Çay” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “misafirlerin ağırlandığı toplantı” anlamında kullanılmıştır?

- A) Türkiye’de çay üretimi Zihni Derin’in çabalarıyla başlamıştır.
- B) Taziye için gelenlere ev sahipleri tepsi tepsi çay dağıttı.
- C) Artık bu çay davetlerinden sıkılmış, yeni çevreler arıyordu.
- D) Çayın yetişmesi için iklimin çok yağışlı olması gerekmekte.

12. Aşağıdakilerin hangisinde “bir şeye rastlayan zaman” anlamına gelen bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Yaşamın yaz mevsimi gençliktir.
- B) Sevdiği meyveleri dalından koparıp yerdı.
- C) Gelir herhâlde beklediğimiz o günler.
- D) O sırada kapıda beliriveren adamı görmemişti.

Ad Soyad :

1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D

11	A	B	C	D
12	A	B	C	D
13	A	B	C	D
14	A	B	C	D
15	A	B	C	D
16	A	B	C	D
17	A	B	C	D
18	A	B	C	D
19	A	B	C	D
20	A	B	C	D

Optik No :

124 :

FERNUS

MOD ERD

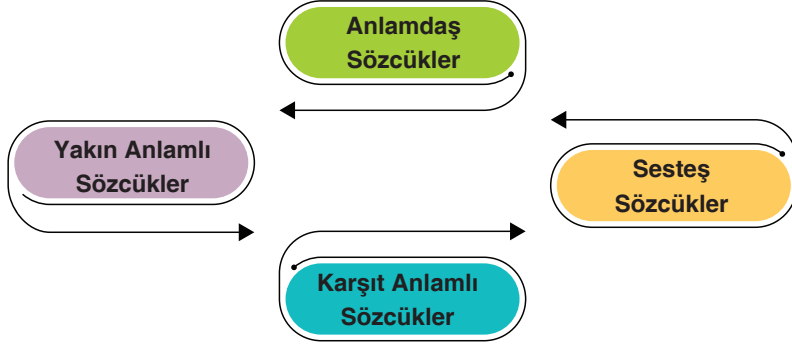
SÖZCÜKTE ANLAM

8.2.5. : Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

8.3.5. : Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ – 1

EŞ ANLAMLI (ANLAMDAŞ) SÖZCÜKLER

Yazılışları ve okunuşları farklı olmasına rağmen tam olarak aynı anlamı taşıyan sözcüklere, **eş anlamlı sözcükler** denir.

Aşağıdaki tabloda eş anlamlı sözcükler gösterilmiştir.

Sözcük	Cümle	Mısra	Edebiyat	Fiil
Kelime	Tümce	Dize	Yazın	Eylem

BİLGİ KUTUSU

Bir sözcüğün eş anlamlısı kullanıldığı cümleye göre değişebilir. Sözcüğün cümlede kullanıldığı anlama ve cümle bütünlüğüne bakmalısınız.

Eş anlamlı sözcükler, birbirlerinin yerine kullanılabilir.

- Size bir hatıramı anlatayım.
Size bir anımlı anlatayım.
- Deneyimlerimi size yavaş yavaş aktaracağım.
Tecrübelerimi size yavaş yavaş aktaracağım.
- Sorularınızın cevabını birazdan vereceğim.
Sorularınızın yanıtını birazdan vereceğim.

Bir sözcüğün eş anlamlısı, kullanıldığı cümleye göre değişebilir.

- Aldığım gömleğin kolları bol geldi. (Buradaki “bol” sözcüğü, “geniş” anlamında kullanılmış.)
- Burada Antep fıstığı bol bulunur. (Buradaki “bol” sözcüğü “çok” anlamında kullanılmış.)

NOTLARIM

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki metinde geçen altı çizili sözcüklerin eş anlamlarını verilen boşluğa yazınız.

Bütün imkânlarımızı seferber ederek tatil için kendimizi ayarlamıştık. Ailemle geçireceğim ilk seyahat olduğundan benim için bu yolculuk çok değerliydi. Sabah yola çıkmıştık. Yolda yeni açmış ağaçların yemyeşil güzelliği ve cıvıldaayan kuşların sesleri ile güne başlamıştık. Yolda giderken manzarayı izliyor bir yandan da anılara dalıyordum. Zaman geçtikçe daha mesut oluyordum. Ailemle yaptığım ilk seyahatim oldukça eğlenceli geçiyordu.

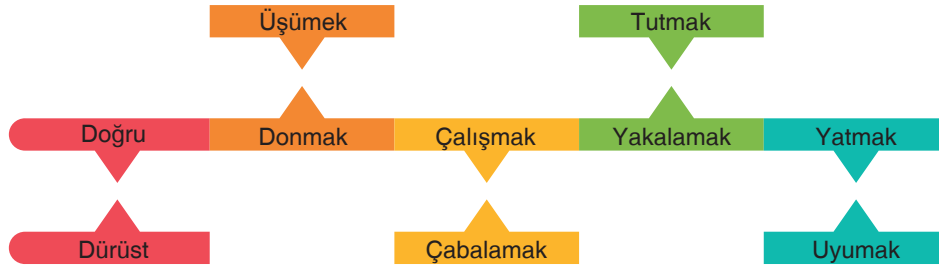
.....

YAKIN ANLAMLI SÖZCÜKLER

Anlam olarak birbirine benzese de tam olarak aynı anlamı karşılamayan, aralarında anlam ayrıntısı bulunan sözcüklere, **yakın anlamlı sözcükler** denir.

Örneğin, “yalan” ve “yanlış” sözcükleri anlam olarak birbirine benzer. Bu sözcükler, yakın anlamlıdır. Çünkü yalan olan her söz, yanlıştır. Ancak yanlış olan her söz, yalan anlamına gelmez. Dolayısıyla bu sözcükler tam olarak aynı anlamı karşılamaz.

Aşağıdaki tabloda aynı renkteki sözcükler yakın anlamlıdır.

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki sözcüklerden diğerleriyle yakın anlamlı olmayı karşısında verilen boşluğa yazınız.

Basmak – Dağıtmak – Ezmek – Çiğnemek

.....

Somurtmak – Alınmak – Küsmek – Kırılmak

.....

NOTLARIM

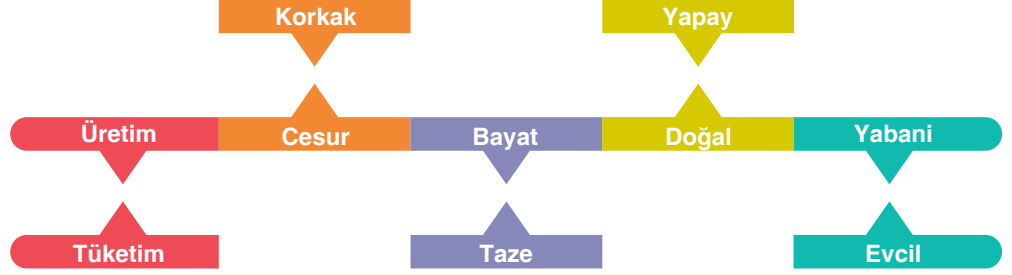
.....
.....
.....

ZIT (KARŞIT) ANLAMLI SÖZCÜKLER

Karşit kavramları karşılayan, anlamları bakımından birbirleriyle çelişen sözcüklere **zıt anlamlı sözcükler** denir.

Aşağıdaki tabloda aynı renkteki sözcükler zıt (karşit) anlamlıdır.

Bir sözcüğün zıt anlamlısı, kullanıldığı cümlelere göre farklılık gösterebilir.

- Elindeki ince kitabı haftalardır okuyup bitiremedi. (Bu cümledeki “ince” sözcüğünün zıt anlamlısı, “kalın” sözcüğüdür.)
- Davranışları, onun ince bir insan olduğunu gösteriyor. (Bu cümledeki “ince” sözcüğünün zıt anlamlısı, “kaba” sözcüğüdür.)

Sözcükleri zıt (karşit) anlamlı kabul edebilmemiz için sözcüklerin her ikisinin de gerçek ya da mecaz anlamlı olması gerekir.

- Elektrikler kesildiği için her yer karanlıktı. (“Karanlık” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmış.)
- Çocuğun kötülükten uzak, aydınlık bir yüzü vardı. (“Aydınlık” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmış.)

Bir sözcüğün olumsuz, onun zıt anlamlısı değildir.

- “Akıllı” sözcüğünün olumsuz “akılsız”, zıt anlamlısı ise “deli” sözcüğüdür.
- “Gelmek” sözcüğünün olumsuz “gelmemek”, zıt anlamlısı ise “gitmek” sözcüğüdür.

NOTLARIM

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki tabloda geçen sözcüklerin sırasıyla olumsuzunu ve zıt anlamlısını karşısında verilen boşluğa yazınız.

Sözcükler	Olumsuzu	Zıt Anlamlısı
Kaybetmek		
Konuşmak		
Neşeli		
Küsmek		
Başlamak		

EŞ SESLİ (SESTEŞ) ANLAMLI SÖZCÜKLER

Yazılış ve okunuşları aynı, anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcüklere **eş sesli (sesteş) sözcükler** denir.

Aşağıdaki tabloda yer alan sözcüklerin sesteşi vardır.

yüz

at bin kara
kır yüz gül
yaz düş yat

Şapka (düzeltme – inceltme) işareti (^) olan sözcükler ile şapka işareti olmayan sözcükler arasında sesteşlik özelliği aranmaz. Çünkü bu sözcüklerin hem yazılışı hem okunuşu farklıdır.

- Hala – hâlâ, aşık – âşık, kar – kâr, adet – âdet...

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki şiirde geçen sesteş sözcüklerin altını çizip birinin sesteşini cümle içinde kullanınız.

Bir gün gelir, ben de yanarım
Geç oldu artık bakamam yüzüne
Gülüşünü, yaş alışını, bakışını

BİLGİ KUTUSU

Bir sözcüğün gerçek anlamı ile mecaz anlamı arasında sesteşlik özelliği aranmaz.

ETKİNLİK

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki bulmacada yukarıdan aşağıya, soldan sağa; “Kalp, dil, hasret, ikaz, anlam, yararlı” sözcüklerinin eş anlamları gizlenmiştir. Bu sözcükleri bulmacadan bulunuz.

F	A	Y	D	A	L	I
İ	L	K	Ö	U	İ	L
L	İ	A	Z	F	S	İ
O	S	Y	L	A	A	K
Y	Ü	R	E	K	N	E
U	R	A	M	A	N	A
N	Ü	U	Y	A	R	İ

ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki şarkı sözlerinde geçen “sesteş” sözcüklerin altını çiziniz.

Yürüyorum düş bahçelerinde
Gördüm düşümden büyük bahçe yok
Yüreğimin kuşları konmuş telgrafın tellerine
Neşesi gurbet selamlarından çok

A benim dilsiz dillerim
A benim sessiz ellerim
Yakala saçından, tut hayatı